

Lägesrapport Landsbygdsprogrammet

LB-stöden

Programmet är nu igång i stort sett full skala och länsstyrelserna har sedan ett par månader tillbaka kunnat handlägga inkomna ärenden i datasystemet. Detta har dock lett till att stora ärendebalanser har byggts upp vilket ofta leder till långa handläggningstider. Det återstår fortfarande en hel del att lösa när det gäller stödsystemen. Det är exempelvis svårt för en enskild länsstyrelse att få en totalbild över alla inkomna ärenden på delåtgärdsnivå (= delbudgetnivå). Dessutom tycks ansökningar som av misstag hamnat på annan myndighet ligga kvar på denna myndighet en tid med risk att missa någon deadline för ansökningar vid beslutsomgångar. Länsstyrelserna upplever också att kraven som ställs på en ansökan och på handläggningen har blivit mer komplexa vilket försvårar för stödsökanden samtidigt som handläggningstiderna blir längre.

För vissa stöd krävs övrig offentlig medfinansiering, till exempel för utveckling av natur- och kulturmiljöer där stödet för hembygdsgårdar ingår. Detta är försvårande för många potentiella stödsökande och kan göra att de inte ser sig ha möjlighet att söka. Länsstyrelserna har blivit uppvaktade av ett antal organisationen som påtalar dessa svårigheter.

Fondsamordning sker på övergripande nivå men har inte fått genomslag på regional nivå i alla delar av landet.

Länsstyrelserna samverkan med LLU-områdena är under utveckling och är nödvändig inte minst för att hantera gränsdragningar mellan likartade delåtgärder. Ambitionsnivån och omfattningen av denna samverkan kan nog vara väldigt olika i olika delar av landet eftersom länsstyrelserna saknar tydligt uppdrag och finansiering för detta. Jordbruksverket bör också hitta sin roll i denna samverkan.

Genom att de första besluten nu har fattas i bredbandsstödet har budgeten tagit slut för flera länsstyrelser. Exempelvis kunde länsstyrelsen i Värmlands län besluta om stöd i 18 bredbandsärenden med den pott på drygt 100 mkr som länsstyrelsen tilldelats. Kvar finns cirka 70 bredbandsärenden som inte kan beslutas då budget saknas. I flera andra åtgärder överstiger anspråken redan nu den tilldelade budgeten och länsstyrelserna tvingas avvakta med beslut till dess att budgetreserven fördelas, vilket enligt Jordbruksverket kan ske tidigast till hösten.

JBR-stöden

De delar av IT-systemen för jordbrukarstöden som är driftsatta fungerar till stora delar bra men det finns fortfarande ett antal funktioner som ännu inte är driftsatta vilket försvårar handläggnings- och kontrollverksamheten och ger upphov till långa handläggningstider. Svårigheten att få fram rapporter eller att på andra sätt följa upp verksamheten gör att det är svårt att arbeta systematiskt och effektivt. Att vissa av stöden för 2015 inte kommer att vara slututbetalda förrän mot slutet av 2016 bidrar till att verksamheten 2016 är extra komplicerad då stödåren 2015 och 2016 går omlott. De prioriteringar som var nödvändiga att göra för att kunna betala ut största möjliga del av jordbrukarstöden tidigt både 2015 och 2016 ger stora konsekvenser. För att kunna slutföra arbetet från 2015 och 2016 finns fortsatta behov av IT-utveckling och mycket verksamhetstid även under 2017.

För många län är fortfarande en del av kontrollerna för 2015 ännu inte klara och kommer förmodligen att få avslutas genom en ”manuell” hantering i handläggningssystemen.

Arbetet med att ta fram åtagandeplaner inom stödet för betesmarker och slätterängar är mycket tidskrävande då en stor andel av de ansökta markerna måste besökas i fält. Under 2015 och 2016 då det är stora ansökningsvolymerna blir därför många av åtagandeplanerna inte klara samma år som lantbrukaren söker stöd. Detta ställer till problem både för länsstyrelserna och för de sökande då dessa åtaganden inte blir beslutande förrän ett par säsonger efter att de börjat gälla.

Kompensationsbidragets utformning med stora skillnader i stödnivåer beroende på antalet djur per hektar, medför att lantbrukarna har svårt att bedöma hur mycket de kommer att få i stöd. Om man till exempel köper djur och har med dessa när man beräknar hur mycket man ska få i stöd, och säljaren sedan inte rapporterar ut djuren som han ska, innebär det att de inte kommer med i djurräkningen och att man kan hamna på en lägre stödnivå och få betydligt mindre i stöd än beräknat. I norra Sverige har de nya områdesavgränsningarna för LFA gett upphov till oönskade effekter – en dialog förs med departementet kring hur dessa gränser på bästa sätt ska återspegla faktiska förhållanden.